

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

red. en sekr. h. pootlaan 242, alkmaar

adm.: merelhoven 273, capelle a.d. ijssel

H. DE JONG — AMSTERDAM

Antwoord

Gij hebt heden
van de Here het woord
aanvaard ...
En de Here heeft heden
van U
het woord aanvaard ...

Deutr. 26 : 16-19

Misschien herinneren de wat ouderen onder ons zich nog wel, dat er in de tijd van de vrijmaking verschil van mening was over de vraag, wat toch wel de betekenis was van de woorden uit het oude doopsformulier, 'dat in alle verbonden twee delen begrepen zijn?' Waren daarmee nu de twee partijen in het verbond aangeduid, God en mens dus, of waren die twee delen de belofte en de eis in het verbond? Ongetwijfeld was volgens de tekst van dat formulier dat laatste de bedoeling. Dat zagen de bezaarden van toen dus terecht in. Toch neemt dit niet weg, dat er in het verbond ook wel degelijk twee partijen zijn, te weten de Here en zijn volk, en dat, hoezeer ook het verbond gevuld is door de Here en zijn woord, er toch ook ruimte en aandacht is voor ons antwoord. Om deze twee partijen en hun beider woord gaat het in deze passage van het boek Deuteronomium.

Nu is het waar, dat elke nadruk op de menselijke partij en zijn antwoord kan voortkomen uit een verkeerde gesteldheid van het hart. Hierbij denk ik aan de onreligieuze zin, die je vandaag nog wel eens hoort: 'de mens is er ook nog' — alsof de mens in het verbond er voor op zou moeten passen, dat hem de kaas niet van het brood gegeten wordt. Tegenover een zodanige houding wil ik een ander woord in Deuteronomium laten horen: „Zwijg, Israël, en luister. Heden zijt gij geworden tot het volk van de Here uw God. Daar-

om zult gij luisteren naar de stem van de Here uw God en zijn geboden en inzettingen onderhouden, die Ik u heden opleg." (27 : 9, 10) Hier bestaat het verbond aan mensen-zijde alleen maar in het zwijgend aanhoren van Gods Woord. Het antwoord krijgt hier geen liturgische vorm; het moet met het leven gegeven worden, met het doen van de wil van de Vader. Dit is dus een tekst, die gebruikt kan worden om het overwicht van het Woord van God in de eredienst te onderstrepen. Het menselijk antwoord komt daar nooit evenwaardig naast te staan.

Maar dit gezegd zijnde constateren we dat die boven aangehaalde tekst over de twee sprekende partijen in het verbond toch nog in de Bijbel staat en om verwerking vraagt. Er blijkt uit dat aan het menselijke antwoord in het verbond een zeer belangrijke en eervolle plaats is toegekend. Er blijkt ook uit, dat de Here God er niet mee tevreden is, wanneer wij dit antwoord geven met de daad van het leven naar Gods geboden. Hij stelt daarnaast prijs op een antwoord, dat ook werkelijk woord is, ja-woord waarmee we ons duidelijk uitspreken voor Hem, waarop we ons vastleggen tegenover Hem. De tekst zinspeelt op een plechtig liturgisch gebeuren, waarbij God en zijn volk zich wederzijds met een woord van trouw aan elkaar verplichten, zoals bij een huwelijksverbond. Letterlijk staat er: gij hebt de Here doen zeggen ... en de Here heeft u doen zeggen ...

Het is om deze redenen, dat ik in deze tekst een warm pleidooi beluister voor wat wij dan kennen als de kerkelijke instelling van de openbare belijdenis des geloofs. Met de woord-daad van deze openbare geloofsbelijdenis verbinden wij ons publiekelijk aan de Here en zijn dienst. Wij geven dan ons woord aan de Here, nadat de Here zijn woord aan ons heeft gegeven. Dit geloofs-antwoord hoort wezenlijk bij het verbond. Er moet dan ook met warmte en tederheid op aangedrongen worden, dat gedoopte kinderen bij het volwassen worden dit antwoord zullen geven, niet alleen door de daad van het naar de kerk gaan en door het tonen van belangstelling voor het dienen van de Here, maar ook door de opzettelijke en goed

voorbereide daad van de openbare geloofsbelijdenis.

Men zou mij kunnen tegenwerpen, dat het in de tekst niet de persoonlijke gelovige is, die de Here zijn woord van trouw geeft, maar het volk, dat hier in het enkelvoud en dus als een sterke eenheid aangesproken wordt. Er zou derhalve aan de bedoeling van deze tekst al voldaan worden, wanneer in onze erediensten de gemeente gezamenlijk het christelijk geloof zou belijden. In dat gebeuren immers beantwoordt de gemeente haar Here met het ja van haar geloof.

Inderdaad is dat ook een gewichtig gebeuren in de liturgie. Wanneer ieder in de kerk dit moment bewust zou ervaren en met zijn hart zou vullen zou de overeenstemming met Deutr. 26 bereikt zijn.

Toch zien we iets belangrijks over het hoofd, als we zo te werk gaan. Daar is de werkelijkheid van Israël's historie, de verbondsgeschiedenis. Je mag zeggen, dat er in de loop van die geschiedenis een zwaard door de volksziel van Israël gegaan is. Met dat zwaard bedoel ik de prediking van de profeten, die scheiding maakte tussen gelovig en ongelovig Israël. Zelf stonden de profeten vaak als eenlingen tegenover het volkstotaal en met degenen, die hun prediking geloofden, gebeurde hetzelfde. De ballingschap en haar nasleep tenslotte bracht de grote schifting, waarvan de profeten reeds gesproken hadden, toen ze zeiden dat slechts een rest zou omkeren en terugkeren. Sinds de profetische prediking dus was het behoren tot Israël meer dan voorheen aan een persoonlijke beslissing gebonden. Het zou de moeite waard zijn om eens uit te zoeken of het boek Deuteronomium aan deze werkelijkheid reeds recht doet, als het Israël afwisseld in enkelvoud (gij) en meervoud (gij lieden) aanspreekt. (Wat in de nieuwere vertalingen helaas niet meer te zien is.) Het volk Gods is een eenheid die gevormd is door persoonlijk toetredenen, zou dan uit dit boek blijken. Een voorstelling waar het Nieuwe Testament bij aanknoopt.

Hiermee vecht ik dus een gangbare menging aan, volgens welke het Oude Testament collectief en het Nieuwe Testament individueel zou denken. We doen de werke-

lijkheid meer recht als we zeggen, dat binnen de volk-Gods-gemeenschap, die zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament voorop staat, reeds in het Oude en dan verder in het Nieuwe de persoonlijke gelovige gaandeweg duidelijker uit de verf komt. Tussen haakjes merk ik op, dat ik in de kerkgeschiedenis een soortgelijke ontwikkeling meen te zien.

M.i. kunnen we het zojuist gevondene niet verwaarlozen, als we de tekst uit Deuteronomium proberen te verstaan voor onze situatie. Dat betekent dan, dat we behalve een *gemeentelijk* ook denken aan *persoonlijk* belijdenis doen, wanneer we hier lezen van het woord, dat de Here van ons wil aanvaarden. Gods volk, dat heden ten dage zeer goed bij een profetische rest vergeleken kan worden, wordt juist in onze tijd opgebouwd uit persoonlijk toetredenen.

Hier ligt precies een gevoeligheid van onze jonge mensen naar de zijde van de geloofsbeleving bij de charismatische bewegingen van onze tijd. Wat hen daarin aanspreekt is het feit, dat ze tot een persoonlijke geloofsbeslissing worden uitgenodigd. Het bezwaar, dat daar een wederdoop aan te pas komt, tellen zij niet. Volgens hen is uit hun kinderdoop toch veel te gemakkelijk afgeleid, dat ze christelijk waren of ooit wel zouden worden. Te weinig ging in de kerk tot hen een persoonlijk

IN DIT NUMMER

Pagina 89

Drs H. de Jong,
Antwoord

Pagina 90

Ds H. Smit,
Nogmaals het moeilijke
woordje „is“!

Pagina 91

Dr J. Meulink,
Reformatische Politieke
Federatie

Pagina 92-93

D. W. L. Milo,
Buurman's leed troostDs M. R. v. d. Berg,
Jeremia (bijbelstudie)

Pagina 94

Prof. C. Veenhof,
Persschouw

appel uit. Er was wel de openbare geloofsbelijdenis, maar die werd wat al te uiterlijk aan een bepaalde leeftijd verbonden: je bent nu ongeveer twintig jaar, zou je niet ... met de anderen mee ...?

Ik denk dat de jeugd met deze kritiek niet helemaal ongelijk heeft. In ieder geval zie ik er een reden in om er krachtig voor te pleiten, dat wij als ouders en opvoeders de jongelui met warmte en tederheid tot die openbare geloofsbelijdenis zullen aansporen, omdat zij de gelegenheid bij uitstek is om in de gemeente van Christus heel persoonlijk te kiezen voor de Drieënige God, nadat deze eerst voor ons gekozen heeft. Met andere woorden: er dient in

de gemeente weliswaar geen scheiding, maar toch wel een duidelijk onderscheid te zijn tussen hen die wel en hen die niet deze belijdenis hebben afgelegd.

Het zal niemand verwonderen, dat ik van hieruit bedenkelijk aankijk tegen het opkomende gebruik om ook kinderen aan het avondmaal toe te laten. Het zal de charismatische kritiek op het kerkelijke vanzelfsprekendheids-geloof versterken. Want hoe je het ook keert of wendt, kinderavondmaal ondergraaft het instituut van de openbare geloofsbelijdenis. En daarmee gaat, juist in onze tijd, iets kostbaars verloren. De opzettelijke daad van het antwoord geven is in geding.

H. SMIT — BARENDRECHT

Nogmaals het moeilijke woordje „is”!

■ Jakobus 1 : 27

De tekst Jakobus 1 : 27 zou nog onze aandacht hebben. Ze luidt als volgt: „Zuivere en onbevleete godsdienst voor God, de Vader, is: omzien naar wezen en weduwen in hun druk en zichzelf onbesmet van de wereld bewaren”. Daar staat dan weer dat woordje „is”. Misschien vindt u het erg overdreven van zo’n eenvoudige en directe tekst een probleem te maken. Dat zou ik dan ook niet willen doen. Maar je kunt er niet blind voor zijn, dat anderen het wel doen. En dat ze ons in naam van de éenvoud een weg op sturen die we zelf niet zouden kiezen. Een weg die ons voert naar één van de domeinen van wat we wel de „nieuwe” theologie noemen. Ik zei het al: Dat gebeurt hier juist in de naam van de bijbelse eenvoud. Met de vermaning toch simpel te lezen wat er staat. En dat is een gevaarlijke vermaning, omdat we er zo gevoelig voor zijn. Wie zou de bijbelse eenvoud uit zijn leven willen wegsturen!

En dan komen we toch weer terug op het aangesneden onderwerp: Wat betekent het woordje „is” eigenlijk? Brengt het een totale gelijkheid tot uitdrukking, zodat we de volgorde in de zin kunnen omkeren zonder fouten te maken (Twee maal twee is vier; Vier is twee maal twee)? Of is de betekenis beperkter van omvang, zodat je géén = teken kunt gebruiken en de volgorde van de zin niet kunt wijzigen zonder ongelukken te maken?

■ Omkeerbaarheid ?

En wat gaat er nu gebeuren met Jakobus 1 : 27? Wel, als we aan

Kerkelijk Leven

het woordje „is” een totale betekenis gaan toekennen, dan wordt dat tekstzinnetje omkeerbaar! En dan verbeelden we ons dat we geen fout maken!

„Zuivere en onbevleete godsdienst voor God, de Vader, is: omzien naar wezen en weduwen in hun druk...” — dat was de letterlijke tekst. Maar we kunnen dan even goed zeggen: „Omzien naar wezen en weduwen in hun druk is zuivere en onbevleete godsdienst voor God, de Vader...”. Met andere woorden: Als we omzien naar de verdrukten in deze wereld, dan is dat zonder meer de dienst van God. We dienen God in het dienen van de naaste. Het dienen van God, de Vader, heeft feitelijk geen eigen gestalte meer! Wie bij de naaste start heeft God daarmee vanzelf de nodige eer bewezen. Wij ontmoeten God uitsluitend in de naaste! Wie de naaste ontmoet heeft God ontmoet.

Ziet u de moderne theologie hier niet duidelijk? Die moderne theologie is niet verkeerd omdat ze de problemen van de wereld op de kansel wil brengen. Neen, het kwaad van het „nieuwe” zit hierin, dat we God alléén nog maar kunnen bereiken in onze sociale en politieke geëngageerdheid. We ontmoeten Jezus Christus alléén nog maar in figuren als Ché Guévara en Salvador Allende. We zijn alléén nog maar christelijk in onze daadwerkelijke bewogenheid met de verdrukten, omdat Christus uitsluitend in hen voor ons werkelijkheid kan zijn!

Pastorale notities

Stille krachten in de gemeente

Sommige christenen zijn aangegepen door een zekere verenigings-ijver of organisatiedrang of lust tot vergaderen. Ze zijn geregeld op stap en des avonds maar weinig thuis. Ze bezoeken zo trouw mogelijk allerlei conferenties en massale samenkomsten en kunnen het maar moeilijk hebben, dat anderen in de gemeente niet door dezelfde actiegeest gedrongen worden. Deze laatsten krijgen dan de vraag te horen: waarom doet u zo weinig mee? — waarom zien we u zo weinig op onze vergaderingen? — zelfs op onze gemeente-vergaderingen komt u zelden of nooit.

Dat men ook op een andere wijze dan in kring- of verenigings-verband de gemeenschap der heiligen kan beoefenen en zijn gaven tot nut en tot welzijn van zijn medeleden kan aanwenden, zonder dat het gerucht maakt of in het oog valt, schijnt men niet te beseffen.

Een zuster die in stilte een noodlijdend gezin ter hulp komt, verstelwerk mee naar huis neemt,

huishoudelijke hulp verschaft, doet veel voor de gemeente. Zij zal door de Heer geprezen worden, ook al was ze nimmer lid van de vrouwenbond.

Een broeder die als man en vader vóór alles zijn taak thuis ziet liggen en de enkele avond, dat hij er eens uitbreekt, graag gebruikt om een eenzaam en wankelmoedig gemeentelid op te scherpen in het geloof of van een dwaalweg terug te houden, doet trouw kerkewerk, al wordt hij dan niet op een vergadering van de mannenvereniging gezien.

Er worden in de gemeente van de Heer allerlei werken van barmhartigheid en weldadigheid, van broederplicht en zusterhulp verricht, welke eenmaal door de Heer in het openbaar vergolden zullen worden. De beste werken geschieden immers in het verborgene? We denken hier aan wat in de brief van Jakobus staat. Hij wekt op om niet enkel hoorders van het Woord, maar daders van het Woord te zijn. En in dat verband spreekt hij juist over de dingen, welke niet altijd opvallen. Hij zegt: Voor God de Vader is echte zuivere godsdienst: weduwen en wezen helpen in hun nood en zichzelf onbesmet van de wereld bewaren.

Er zijn ook ongeorganiseerde werkers in de gemeente.

B. Telder, Bilthoven

Er is geen werk van God meer, dat aan al ons werken voorafgaat. Er is geen verlossing en verzoening, die al onze verlossingsgedachten is vóórgegaan, die nu al die gedachten draagt en oordeelt. Het Kruis van Golgotha heeft geen eigen betekenis meer en geen verlossende betekenis in al het „kruis en leed” dat we in deze wereld aantreffen! Jezus Christus staat model voor alle verdrukten; ’t sanhedrin voor alle verdrukters; het kruis voor het leed; de opstanding voor de uiteindelijk door ons te bevechten overwinning!

Het tweede gebod is niet meer „daaraan gelijk” (Matth. 22 : 39). Neen, het heeft het eerste eenvoudig verslonden!

Ik heb hier de bedoelde tak van de nieuwe theologie in haar extreme vorm beschreven. Misschien hebben nog niet zo velen dat keiharde einde gehaald. Maar ik vrees wel erg, dat velen op weg zijn!

■ Masker van bijbelse eenvoud

Wanneer we protesteren tegen die nieuwe en vreemde gedachtengang omdat we onze Here Jezus Christus en die gekruisigd als de Verlosser willen blijven belijden en omdat we de verlossing van Golgotha niet willen laten „uitsmeren” over de lange, lange baan van onze eigen menselijke geënga-

geerdheid, dan kan een tekst als die van Jakobus soms een vreemde dienst gaan doen. Tegen alle bedoeling in wordt ze dan zoveel als een „verschaffer van schaapskleren” (Matth. 7 : 15). We worden gepakt met onze eigen bijbelgetrouwheid. Het staat er toch maar! Zuivere en onbevleete godsdienst voor God, de Vader, is (niets anders dan!) omzien naar wezen en weduwen in hun druk... Niets anders dan...! Waar het omzien naar verdrukten aanwezig is, daar is de ware dienst van God. En daarmee basta! Het staat er! In naam van de bijbelse eenvoud, volgt het nieuwe spoor!

■ Wat betekent „is” ook weer ?

Misschien herinneren we ons nog wel dat voorbeeld van verleden keer: het menselijk embryo. Dat embryo is een trosje van cellen die zich gedurig delen. In dat zinnetje werd, zo zager we, het menselijk embryo teruggebracht tot zijn organisch aspect, bekeken van de organische kant. Daar mag je het woordje „is” zeker wel voor gebruiken, als je maar onthoudt, dat het hier een beperkte betekenis heeft. Je mag géén = teken zetten! Zo gebruikt Jakobus het woordje „is” om de dienst van de HERE naar zijn onmisbare sociale aspect te tekenen. Een ware dienaar van God is een man, die naar wezen

en weduwen omziet. Doet hij dat niet, dan heeft hij de ware godsdienst vervalst. God *en* de naaste. Er is een allernauwst verband. Maar Jakobus denkt er niet aan God in de naaste te laten opgaan! Dan is er in feite geen sprake meer van verband. Maar van een versmelting! Zo mag ik God dienen in het „rechtstreekse” van mijn gebed en van mijn geloof. Zo heb ik God te dienen in de ontmoeting met de naaste. Het is alles de éne dienst van de HERE. Maar die dienst wordt juist gebroken als ik de naaste ga vergoddelijken (Voor mij is hij God) en als ik de HERE ga „verschepselen” (God is mijn naaste). Het isoleren van het tweede gebod (Matth. 22 : 39-40) uit zijn verband is de oer- en kernzonde tegen het eerste gebod (afgoderij, onttroning van God). Geweldige dingen, gegroepeerd om een simpel woordje, dat we allemaal zo goed denken te kennen en dat we zo heel gemakkelijk hante-

ren! Het woordje „is”! De taal is niet maar een handig instrument voor onze omgang. Ze is ook weer een macht, die ons gaat leiden en die ons helemaal verkéerd kan leiden. Ook hierin geldt: Ziet toe hoe gij hoort (en leest)!

■ De werkelijke tegenstelling

Jakobus leert ons tegelijk nog iets anders. We laten ons wel eens aanpraten, dat de „orthodoxe” christen zijn naasten en met name de „wezen en weduwen” daaronder aan hun lot overlaat, terwijl de „progressieve” christen het mededogen kent. Jakobus zegt ons, dat het anders ligt.

Een orthodox christen mag het omzien naar de wezen en de weduwen niet aan anderen overlaten! De vraag is niet: Zie je al dan niet naar de wezen en de weduwen om? De werkelijke vraag is: Zie je naar weduwen en wezen om onder of zonder opzien naar God?

J. MEULINK — ENSCHEDE

Reformatische Politieke Federatie

■ Opbouw en Politiek

Van de zijde van de Reformatische Politieke Federatie (RPF) kwam het verzoek in Opbouw aandacht te geven aan de ontwikkeling van deze federatie. Enkele maanden geleden verschenen een aantal artikelen over het CDA. Het lijkt me goed, dat ook aan deze kleinere politieke concentratie, die zich presenteert als een beter alternatief van het CDA, aandacht geschonken wordt. Nu vraagt het schrijven over een politieke organisatie in Opbouw wel enige beperking. Het is een niet te miskennen realiteit, dat t.a.v. de politieke partijkeus bij de lezers van Opbouw nog al wat divergentie bestaat. Het is niet de taak van Opbouw keus te maken voor een bepaalde christelijke partij, met afwijzing van alle andere partijen. In het verleden heeft het exclusief kiezen van de vrijgemaakte pers voor het GPV veel ellende veroorzaakt, ja zelfs meegewerkt aan een breuk in de vrijgemaakte kerken.

We moeten in Opbouw deze kant niet op. Ik zal mij b.v. dan ook onthouden van een vergelijking tussen CDA en RPF. Ook als we ons wat betreft het partij kiezen beperkingen opleggen, is er nog genoeg te schrijven, in opbouwende zin, over politieke vraagstukken en ontwikkelingen.

Overigens realiseer ik mij, dat het voor mij als lid van de ARP niet zo eenvoudig is onbevooroordeeld over de RPF te schrijven.

■ De Oprichting

De RPF, officieel opgericht op 15 maart 1975, is een federatie van het NEV, de Gespreksgroep van AR-Gezinden, het Reformatorisch Jongeren Contact en een aantal zelfstandige kiesverenigingen. In deze federatie behouden de samenwerkende organisatie hun zelfstandigheid, al zal men op den duur wel aankoersen op één organisatie.

Het officiële orgaan van de federatie is Nieuw Nederland. Eenzelfde naam droeg een in 1945 opgericht weekblad, dat onder hoofdredactie van prof. dr. H. Dooyeweerd een aantal jaren voortreffelijke artikelen publiceerde.

In de strijd tegen de doorbraakgedachte had dit blad een belangrijk aandeel.

Helaas heeft het slechts enkele jaren bestaan. De artikelen van prof. Dooyeweerd zijn later opnieuw uitgegeven in „Vernieuwing en Bezinning”.

Het orgaan van de RPF wil gaan in het spoor van dat eerste „Nieuw Nederland”. Daarbij wil men zich ook richten tegen de tweede doorbraak die thans plaats vindt in het maatschappelijke en politieke leven in ons land.

Onder het comité van aanbeveling voor de RPF, waaronder verscheiden namen van „buitenverbanders” staan, vinden we ook namen van vooraanstaande figuren uit de kring van de Calvinistische Wijsbegeerte. Ik noem prof. Popma, prof. Troost en prof. Vollenhoven.

■ De Grondslag

Toen de RPF tot stand kwam, is er enige discussie geweest over de grondslag.

Hoe kan het ook anders bij een christelijke politieke federatie. Uit Nieuw Nederland ((mijn voornaamste bron over de RPF) blijkt, dat art. 2 van de ontwerp statuten luidde: de RPF wil zich bij haar politieke arbeid laten leiden door

de christelijke of reformatische levensovertuiging aangaande Schepping, Zondeval en Verlossing door Jezus Christus, zoals geopenbaard in de Bijbel. Ze aanvaardt als enige norm voor haar politieke handelen het gezaghebbende en betrouwbare Woord van God.

Het bleek echter, dat een zeer ruime meerderheid in deze grondslag behalve de H. Schrift ook de confessie zoals beleden in de Drie Formulieren van Enigheid wilde zien opgenomen.

De grondslag is nu als volgt: De RPF aanvaardt als enige norm voor haar denken en handelen het onfeilbare en gezaghebbende Woord van God zoals ten aanzien daarvan ook beleden wordt in de 3 formulieren van Enigheid. Zij wil zich daarbij laten leiden door de christelijke levensovertuiging zoals die in het reformatisch grondmotief van Schepping, zondeval en verlossing door Jezus Christus tot uitdrukking wordt gebracht. Men was van oordeel, dat op deze wijze het contact met GPV en SGP gemakkelijker zouden lopen.

Deze keus om de confessie ook in de grondslag op te nemen ligt in de lijn van het NEV, een der partners in de federatie. Het NEV heeft deze grondslag al, terwijl men ook het program van richtlijnen van het GPV hanteert. Door deze keus heeft men zich echter wel verwijderd van de AR-opvatting, die de binding van een politieke partij aan een kerkelijke confessie afwijst. Het heeft mij dan ook verbaasd, dat werd uitgesproken, dat men niet bang was door deze grondslag bepaalde medechristenen te verhinderen deel te nemen aan de RPF. Weet men niet van de discussie, die in vroege jaren tussen GPV en AR-aanhangers over deze grondslagkwestie werd gevoerd?

Door deze keus sluit men niet alleen hen uit, die op principiële gronden een kerkelijke confessie niet willen aanvaarden als grondslag voor een politieke partij, maar ook allen, die de gereformeerde belijdenis niet volledig onderschrijven.

Waarom kan b.v. in de EO wel, wat nu in de RPF wordt afgewezen?

Zo op het oog ligt men met deze grondslag wat dicht bij het GPV en het SGP, met welke partijen men zoekt samen te werken. Maar juist die confessie kan in de praktijk wel eens een struikelblok betekenen.

Het SGP stelt zich op de grondslag van de H. Schrift en staat mitsdien voor de handhaving van het onverkorte art. 36 NGB. Een standpunt, dat door de RPF wel niet zal worden gedeeld.

Met het GPV komt men in botsing t.a.v. de interpretatie van de artikelen 28 e.v. NGB.

Zal deze grondslag ook in eigen kring niet tot moeilijkheden leiden?

In Nieuw Nederland schreef B. S. van der Bijl: „Hoe moeten we reformeren, dan kan ik u alleen maar verwijzen naar art. 29 NGB. Daarin staan duidelijk de merktekenen van de ware kerk van onze Here Jezus Christus beschreven. Aan de hand van de merk-

tekenen moet u iedere kerk toetsen en beoordelen. Dan zal u blijven, dat er in ons land Gode zij dank nog Geref. Kerken zijn die aan de bijbelse voorwaarden geheel voldoen. U behoeft daar echt niet lang naar te zoeken.”

Met een dergelijke uitspraak heb ik toch echt wel enige moeite. Het is de vertolking van een visie, die er mede toe heeft geleid, dat 28000 kerkleden buiten het verband kwamen te staan. Gelukkig deelde J. G. van der Land mee, dat de redactie van Bezinning voor dit artikel niet verantwoordelijk is. Het is echter duidelijk, dat het „ware kerk probleem” levensgroot aanwezig is.

■ Hoe verder ?

De R.P.F. streeft naar bundeling van organisaties, die van dezelfde norm uitgaan. Men denkt daarbij dan vooral aan het GPV en SGP. Men kijkt daar m.i. wat te optimistisch tegen aan.

Niet in die zin, dat men in de praktische politiek niet zou kunnen samenwerken. Mijn ervaring in de prov. staten in Overijssel is, dat we zelfs als chr. democratische fractie goed kunnen samenwerken met GPV- en SGP-fractie. Dat is echter nog wat anders dan samen optrekken b.v. in federatief verband. Het gevaar is dan groot, dat de RPF geen eigen gezicht krijgt, en men op die andere partijen gaat leunen.

Wat betreft de politieke doelstellingen is de neiging merkbaar om evenals het NEV de politieke richtlijnen van het GPV al dan niet aangepast te gaan gebruiken. Het lijkt me voor AR-gezinden toch moeilijk deze richtlijnen als politieke doelstelling te aanvaarden. Art. 6 b.v., waarbij de overheid de taak krijgt door haar beleid en wetgeving uitvoering te geven aan de Tien geboden lijkt me nog al aanvechtbaar.

Daar zijn ongetwijfeld een aantal verontruste AR-leden, die zoeken naar een ander politiek onderdak. Voor de meesten bieden SGP en GPV geen alternatief. Het GPV is dat voor niet-vrijgemaakten niet door haar exclusief kerkelijk denken. Het SGP is weinig aantrekkelijk door de opvatting over art. 36 NGB en ook de afwijzing van de verzekeringsgedachte, om maar niet meer te noemen. Een RPF met een eigen gezicht kan voor deze mensen wel een alternatief zijn.

De RPF kan in de korte tijd van haar bestaan dan ook al melding maken van groei. Een 14-tal kiesverenigingen hebben zich tot nu toe aangesloten en er zullen nog wel meerdere volgen.

Of deze groei zich zal voortzetten is moeilijk te voorspellen en zal mede afhangen van de ontwikkelingen in het CDA.

Naar mijn opvatting, maar ik ben slechts een buitenstaander, zou de RPF het meeste perspectief bieden, wanneer men de gedachten ontwikkeld in „Nieuw Nederland” van prof. Dooyeweerd verder ging ontwikkelen.

Dat geeft een beter vooruitzicht, dan leunen op of zich afzetten tegen andere partijen.

Maar het is wel een moeilijker weg.

D. W. L. MILO — VIERHOUTEN

Buurman's leed troost

Werkelijk?

Als er vandaag één ding is, dat duidelijk kan maken hoezeer onze samenleving de christelijke waarden geperverteerd heeft, dan is dat te vangen met het woor „leedvermaak”. Een afschuwelijke zaak — maar kenmerkend voor het klimaat, waarin wij leven. De een zijn dood is de ander zijn brood, zegt men. Struikelt een gezien man, dan hebben velen daar plezier in. Misschien wel, omdat juist zij niet gesnapt zijn. Ja, een van de gemeenste spreekwoorden van onze Oosterburen luidt: die reinste Freude ist die Schadenfreude; het zuiverste geluk is het geluk om andermans leed.

Daar zit natuurlijk oorspronkelijk iets achter, dat zo menselijk is dat het aanvaardbaar mag heten. Wie bij een plotseling opkomende regenbui op een holletje onder dak weet te komen is gelukkig. Wie uit de gure kou zijn behagelijke woning binnenstapt is gelukkig met de warmte. Wie een kind uit de straat naar het ziekenhuis ziet gaan kijkt er zijn eigen kinderen des te gelukkiger op aan. Wanneer wij de moeite, de tegenslag, het verdriet van de naaste zien, ondergaan we onze zegeningen meer bewust. Door de tegenstelling. Dat is algemeen menselijk en, zo lang het gezond menselijk blijft, is het gezond.

Maar wanneer mensen hun geluk puren uit het ongeluk van de medemens wordt het ernstig. Wanneer mensen grof geld betalen voor een bokswedstrijd en zich gelukkig voelen wanneer menselijke lichamen beurs gebeukt worden, is het schandelijk. De huiver om andermans pijn, doodsgevaar, ondergang, kan vol medelijden zijn; maar wanneer die huiver gezocht wordt als onmisbaar levensgeluk — dan is dat rondweg satanisch.

o—o

Dat klinkt als ernstige taal, wilt u zeggen. Zo is het ook bedoeld. Want

de jaarlijkse World Press Photo Competition heeft voor de 19e maal haar prijzen uitgereikt aan persfotografen. Er zijn tien categorieën — voor negen kon een bekroning worden uitgereikt. En voor welke categorie dan niet? Voor de categorie „kunsten en wetenschappen” was niets ingezonden, dat voor een prijs in aanmerking kwam. Wilt u dat onthouden?

Niet minder dan 564 fotografen uit 42 landen zonden in totaal 3349 foto's in ter beoordeling. Krantenfoto's, wel te verstaan. En nu kent u onze dagbladen wel om te weten, wat in aanmerking komt voor publicatie. Dat is nooit van het beste. Als iemand zijn lastige broeder vergeeft, komt dat niet in de krant. Als iemand zijn lastige broeder de schedel inslaat — ja, dan wel. Als iemand een paar bejaarde burens onderdak, kleding en voedsel geeft, hoort u er niets van. Maar als iemand van zijn naaste burens in drie weken geen levensteken hoorde en dit toevallig doorgeeft... komt het in de krant: echtpaar lag weken lang dood in huis.

Zo zijn wij vandaag. Onze kranten bieden ons dat, waar we voor betalen: sensatie, afschuwelijkheden, realisme, keiharde waarheid. Opdat we ons gelukkig mogen voelen, zo lang die ellende onze deur voorbij gaat.

o—o

Ook Nederland zond persfoto's in en kwam voor prijzen in aanmerking. Nee, er zou nargheid van wereldformaat zijn — en ons land zou er niet bij zijn, niet vooraan staan? Goed, we waren dus present met inzendingen. En wat voor onderwerpen, denkt u? Een blond duinlandschap? Een zonsondergang boven het Naardermeer? Een schuchter ree aan de Brabantse vennen? Een tak bloeiende meidoorn, een patiënt die het ziekenhuis mag verlaten of een verzoening tussen twee kijdende burens? Welnee. Dat zijn geen dingen, die in de krant komen.

Wat dan wel bekroond werd? Persfoto's van de gijzelingen in Wijster en Amsterdam natuurlijk. Een jonge, geblinddoekte onderwijzer op het balkon in de Brachthuyzerstraat, met de strop losjes om zijn nek geknoopt, de loop van een wapen goed zichtbaar. Zo, volmaakt weerloos onder vuur gehouden — heerlijk om te huiveren vanuit onze geriefelijke stoel bij de haard.

Nog een foto. Van een man in de deuropening van een stilstaande trein.

M. R. VAN DE BERG — LEIDEN

JEREMIA

Inleiding

Wie het boek Jeremia vluchtig doorbladert, ontdekt al gauw dat de inhoud van dit boek niet chronologisch gerangschikt is. Jeremia's werkzaamheid strekt zich uit over een tijdvak van ruim veertig jaar, maar zijn profetieën staan wat de tijdsvolgorde betreft dwars door elkaar. Blijkbaar is de historische volgorde niet van essentieel belang voor wat het boek Jeremia te zeggen heeft.

Dat ontbreken van een historisch raam hangt misschien samen met het feit dat deze profetieën werden opgeschreven voor mensen die Jeremia zelf hadden meegeemaakt, die de geschiedenis van die tijd kenden en die wisten in welke omstandigheden de profetieën gesproken waren. Voor ons die zo'n 2500 jaar later leven, ligt dat anders. En daarom kan een chronologische rangschikking van de inhoud van dit boek voor ons een goed hulpmiddel zijn

om dit boek te verstaan tegen zijn historische achtergronden. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de inhoud van Jeremia aan de hand van een historische

kapstok. U moet deze indeling niet in absolute zin opvatten. Ten aanzien van verschillende hoofdstukken kan men zich afvragen of ze niet op een andere plaats moeten

staan. Het ontbreekt ons in bepaalde gevallen aan voldoende gegevens om een definitieve indeling te kunnen maken. Toch geloof ik dat dit overzichtje erg nuttig kan zijn bij de lezing van het boek Jeremia. We zullen proberen bij de behandeling van het boek Jeremia zoveel mogelijk de chronologische volgorde aan te houden. Het gaat daarbij niet om een tekst-voor-tekst-verklaring, maar meer om inzicht in de doorlopende lijn van wat de Here te zeggen had en om de actuele betekenis daarvan voor ons.

Voorgeschiedenis

Jeremia werd geboren als zoon van de priester Hilikia uit Anathot, een dorpje ongeveer 7 km ten noorden van Jeruzalem. Uit het historische overzicht blijkt, dat Manasse toen nog op de troon van David zat. Juda was in die tijd schatplichtig aan de Assyriërs, die een machtig wereldrijk hadden opgebouwd.

Weliswaar had Juda niet hetzelfde lot ondergaan als het Tien-stammenrijk. Dat was door de Assyriërs compleet van de kaart geveegd. Samaria was verwoest in 721 v. Chr. En de bevolking was gedeporteerd.

Dat was Juda bespaard gebleven.

Chronologisch overzicht

	v. Chr.	
	± 650	Jeremia geboren te Anathoth
Mislukte opstand van Babel tegen Assyrië	648	
	642	Manasse sterft; Amon koning
	640	Josia koning (2 Kon. 22 v.; 2 Kron. 34, 35)
	627	Jeremia geroepen cap. 1-6; 7 : 16-20; 7 : 29-8 : 3; 10 : 1-16
Josia verklaart Juda tot zelfstandige staat Val van Ninevé Veldtocht van Necho II Slag bij Magiddo	622	Restauratie van Josia cap. 7 : 21-28; 8 : 4-9 : 26; 10 : 27-25
	612	
	609	Josia sneuvelt bij Magiddo Joahaz koning (3 mnd.) Jojakim koning Tempelprediking: 7 : 1-15; 26; 20 : 7-18. Verder: 11 : 1-13 : 14; 14 : 1-17 : 27; 18 : 1-20 : 6; 22 : 13-19; 25; 35; 36; 45; (47?) cap. 46
Nebukadnezar verslaat Necho bij Karkemis	605	Jojakim valt af van Babel en sterft.
	598	Jojachin: cap. 13 : 15-27; 22 : 20-23 : 8. Beleg van Jeruzalem cap. 23 : 9-40. 1e wegvoering (o.a. van Ezechiël) Zedekia: cap. 24; 49 : 34-39. cap. 27; 28. Verder: cap. 47-49?
Statenconferentie in Jeruzalem Roeping van Ezechiël	594	
	593	Gezantschappen naar Babel (o.a. Zedekia zelf): cap. 29; 50; 51
	588	Zedekia zoekt hulp van Egypte Beleg van Jeruzalem cap. 21 : 1-10; 32; 33; 34; 37; 38; 30 en 31.
	586	Val van Jeruzalem: cap. 39 : 52 Gedalia: cap. 40 : 1-41 : 15. Vlucht naar Egypte: cap. 41 : 16-43 : 7 Egypte: cap. 43 : 8-44 : 30.

Een seconde later is hij eruit geduwd en doodgeschoten. Een bekróonde foto. Want de gemiddelde krantenlezer voelt zich happy bij dat plaatje; hém niet gezien in die gekaapte trein! Hoe erger de shock, hoe groter ons geluk. Zo voelen we ons pas „senang”, om in de taal van de kapers te blijven. Intussen. Het zal onze broer maar zijn. Of uw zoon. En hoewel onze minister van justitie zijn afkeuring over deze foto's heeft te kennen gegeven, kunt u het hele zoodje in april gaan bekijken in het Van Gogh-museum.

o—o

De beste foto van het jaar 1975 was een actiefoto van het zuiverste kaliber. Bij een brandende torenflat in de Verenigde Staten wist de 30-jarige Stanley Joseph Forman een verdraaid goed plaatje te schieten van een moeder en kind, die, toen het balkon het begaf, de bodemloze diepte instortten.

Het plaatje — u mocht het eens hebben gemist — geeft moeder en zoon-tje weer, tegen de achtergrond van een losgeraakt balkon en een paar vallende bloempotten. Het gruwelijke ogenblik is meedogenloos vastgelegd. Beide personen hebben armen en benen gespreid. Het gezicht van de moeder is achter haar linkerarm niet te zien. Maar ze heeft de rustige houding van een zwemster, getroffen in een elegante zweefduik-sprong. Je zou nog kunnen denken dat ze wel goed terecht komt — als niet een bloempot met een bloeiende plant voor haar uit ging. En als niet het verwrongen gezicht van het jongetje afgrijselijke paniek verraadde.

De beste persfoto van 1975. De zachte moederborsten zullen meteen het eerst de grond raken. Direct daarop haar hoofd en armen, die ze een seconde geleden nog voor haar kind nodig had. Dan zal haar onderlichaam worden vermorzeld en het laatst de ranke benen. Zo valt moeder te pletter, of — zoals het harde vakjargon zegt: — wordt een spiegelei.

De beste persfoto van 1975. Het kind valt in staande houding. De wind blaast een broekspijp open. Zijn kielkje waait open en laat een bloot buikje zien. Er komt u een verlaat gebed op de lippen: „Heere, gebied Uw engelen dat ze hem op de handen dragen. Het is een kind, een negerkind, naar Uw beeld geschapen, U hebt gezegd dat het koninkrijk der hemelen voor zulke kinderen is, U wilt niet de dood van een zondaartje maar zijn leven!”

HULP BIJ BIJBELSTUDIE

Dat bleef een koninkrijkje. Maar het raakte tijdens de regering van Manasse wel elk spoortje van politieke zelfstandigheid kwijt. Het werd volledig afhankelijk van Assyrië. Een enkele handbeweging van de Assyrische koning was voldoende om Manasse's miniaturstaatje te verpulveren. Manasse was daar zo zeer van doordrongen dat hij alles deed om de Assyrische koning te plezieren en gunstig te stemmen.

Hij betaalde trouw zijn schatting en introduceerde ook assyrische goden in Jeruzalem, met name de sterrencultus (2 Kron. 33:5). Toen Jeremia geboren werd, stonden er door het hele land heen altaren voor de Baäls en de Astartes en werden overal de hemellichamen vereerd, om nog maar te zwijgen van de waarzeggerij die bedreven werd, o.a. met behulp van de tekens van de dierenriem, 'e astrologie.

Kort na Jeremia's geboorte meende Manasse echter kans te zien zich

aan de macht van de Assyriërs te onttrekken. In het verre Oosten was Babel tegen Assyrië in opstand gekomen. Het was een opstand waar muziek in zat en die veel kans van slagen leek te hebben. Toen de Assyriërs daar in het Oosten hun handen vol hadden, zegde Manasse zijn horigheid aan hen op.

Maar het liep verkeerd voor hem af. Met inspanning van al hun krachten, slaagden de Assyriërs er in de opstand te bedwingen. Daarna kwamen ze met hun leger naar Jeruzalem. Manasse zelf werd gevangen genomen en met ketenen geboeid naar Babel gevoerd. Daar kwam hij in de gevangenis tot inkeer. Hij werd weer vrijgelaten en na zijn terugkeer in Jeruzalem poogde hij de afgoderij, die hij aanvankelijk zo sterk gepropageerd had, weer terug te schroeven (2 Kron. 33:10-13, 15, 16). Amon die zijn vader Manasse opvolgde, propageerde weer met kracht de heidense godsdiensten. Hij regeerde maar 2 jaar en werd op zijn beurt opgevolgd door zijn zoon Josia, die bij zijn troonsbestijging nog slechts 8 jaar oud was (2 Kron. 21:19-26).

Met Josia begon er weer een andere wind te waaien (2 Kron. 34:1-7). Hij deed er alles aan het heidendom weer terug te dringen. Tijdens zijn regering zou het Assy-

U bent te laat met dat gebed. Maar God verhoort soms eer wij roepen. Het kind heeft inderdaad de val overleefd. Hoe? Heeft de moeder met de ruïne van haar lichaam de val van haar kind gebroken? Dat is lang niet uitgesloten, als u de realistische foto hoopvol beziet. Maar wanneer u ooit het restant van een menselijk lichaam na zulk een vrije val hebt moeten zien — dan gelooft u aan het Goddelijk wonder van hulpbiënde engelen. Zijn ze niet alle gediensstige geesten, ter hulp uitgezonden voor hen die gered worden?

o—o

Kijk, ook dat zit in die beste persfoto van 1975. De realiteit van de machtige God, die bouwt en uitrukt, die bewaart en verwerpt, die opheft en die neerwerpt. Twee mensen op het balkon van een brandend huis. De een is gered — de ander verloren. En geen van deze valt ter aarde zonder de wil of de toelating van onze hemelse Vader. En niemand van ons, die Hem ter verantwoording roept. Alleen een stem die zegt: ze waren niet schuldiger dan wij; maar als wij ons niet bekeren zal het ons niet beter vergaan dan die 18 bouwvakkers aan de toren van Siloam.

Zo heeft deze beste persfoto van 1975 ook ons iets te zeggen. „Tel uw zegeningen, tel ze een voor een. Tel ze alle en vergeet er geen”. „En ge ziet Gods liefde dan door alles heen”.

Zo lief had God deze zijn schepping, dat Hij zijn enige zoon gegeven heeft om neer te vallen in het dodenrijk. Opdat ieder die in Hem gelooft niet verloren zou gaan.

Wilt u liefde zien? Zuivere liefde? Een moeder, die in haar doodsmak aan haar kind denkt. Een ter dood veroordeelde, die bidt: Heer, help die ander — ik kom wel terecht.

Wilt u liefde zien? Dan háát u elke vorm van leedvermaak; elke geluks-sensatie-vanwege-andermans-ongeluk. De liefde is niet blij met wat misgaat. Ze is blij met wat goed gaat. Alle narigheid bedekt zij. Alle goede dingen gelooft zij. Alle goede afloop hoopt zij. In alle verzoeken blijft ze overeind.

We zijn dus blij met de blijden. En dragen leed met de lijdenden. We mogen geloven. We mogen hopen. Maar vooral: we mogen liefhebben.

rische wereldrijk afbrokkelen en uiteindelijk enkele jaren na de val van Ninevé (zie daarvoor het boek van de profeet Nahum) ten ondergaan.

Dat was de tijd waarin Jeremia tot profeet geroepen werd.

Op het politieke wereldtoneel waren grote veranderingen op til.

En in Juda regeerde een jonge koning die zijn best deed de vloed van heidense invloeden in het land in te dammen.

Jeremia 1 : 1-10

Jeremia's roeping

Jeremia en Josia waren leeftijdgenoten. Misschien was Jeremia 1 of 2 jaar ouder dan de koning. Maar in ieder geval was hij nog een jonge man van hoogstens 23 jaar, toen hij door Jahweh tot profeet geroepen werd in het dertiende regeringsjaar van Josia (1 : 2).

Wanneer je nog zo jong was, trad je in Israël nog niet publiek op. Dat gaf geen pas.

Als jong broekje zweeg je en luissterde je naar ouderen. Je liet hun woorden tot je doordringen, overwoog ze en maakte ze tot je eigendom. Er moest wel een heel dringende noodzaak zijn, als je als jongere iets in het midden wilde brengen (vgl. Job 32). Wie als jon-

ge twintiger al hoog van de toren begon te blazen, liep kans voor eigenwijs versleten te worden en genegeerd te worden.

Dat is nog niet zonder meer een bewijs van conservatisme.

Natuurlijk kan het daar gemakkelijk in ontaarde. Maar van huis uit ligt er de erkenning in opgesloten, dat mensen die al een tijdje meelopen in het leven, meer inzicht bezitten.

Door schade en schande zijn ze wijs geworden, en het is dwaas hun wijsheid renteloos te laten liggen.

In onze tijd waarin technische know-how op grote schaal verward wordt met wijsheid, zou het geen kwaad kunnen als de erkenning dat de oudere generatie als regel meer levenservaring en wijsheid bezit dan de jongere, weer wat meer veld won.

Als regel, want er is de grote uitzondering van Ps. 119:99, 100. Wanneer een jongere die zich door Gods Woord laat leiden, tegenover ouderen die Gods Woord negeren, komt te staan, moeten we de wijsheid zoeken bij de jongere. Dat is ook de situatie bij Jeremia. Hij is nog jong. Maar het Woord van Jahweh komt tot hem (vs. 4).

C. VEENHOF — KAMPEN

Nog eens:

Filosoof niet - Evangeliebelijder

Een paar weken geleden schreef ik onder bovengenoemde titel een artikel over de grote actie die ondernomen is om een kapitaal bijeen te brengen ten dienste van de beoefening van de Reformatorische Wijsbegeerte en het haar vruchtbaar te maken voor alle sectoren van het menselijke leven. Deze actie draagt de naam „Beweging 76”. Ik wil daarover nog een paar dingen zeggen.

In de eerste plaats dat het doel van deze actie aldus is geformuleerd:

„Oprichting van een studie- en informatiecentrum voor reformatorische wijsbegeerte. Denkwerk ten behoeve van christenen in alle gedeeltes van de samenleving. De kerken, vakbeweging, ondernemers, onderwijs, de politiek vragen er om.

Conferenties om ook buiten de universitaire kring het reformatorisch wijsgerig denken te bevorderen — bijvoorbeeld in de vorm van voortgezette studie.

Voortgezette financiering van de bijzondere leerstoelen voor reformatorische wijsbegeerte in Leiden, Delft, Rotterdam, Groningen, Utrecht, Eindhoven. Uitbreiding tot Wageningen en Twente.”

In de tweede plaats dat deze actie wordt gesteund en aanbevolen door mannen en vrouwen uit alle sectoren van de „Geref. Gezindte”. In het comité van aanbeveling namen zitting o.a. Ir. J. van der Graaf, de secretaris van de Geref. Bond, Prof. Graafland, bijzonder hoogleraar van die Bond, Ds J. H. Velema, redacteur van De Wekker, Prof. J. P. Versteeg van Apeldoorn. En ook leden van onze „binnenverbandse” zusterkerken zoals ds P. K. Keizer, ds D. K. Wielenga en Prof. dr P. Nijkamp met dr G. J. Schutte die aan de V.U. werkzaam zijn.

Voorts dat met het oog op deze actie een extra-nummer van het tijdschrift „Beweging” is uitgekomen met een reeks voortreffelijke artikelen die een duidelijk beeld geven van wat deze wijsbegeerte wil. Dr Keizer schreef daarin b.v. een boeiend en inhoudrijk artikel over „Kathedraal en Kansel”. Het adres ervan is Postbus 7804, Amsterdam. Vraagt u maar een exemplaar!

Men kan deze actie steunen door donateur te worden van de „Stichting Centrum voor Reformatorische Wijsbegeerte”. In dit jubileumjaar is er een speciale koppeling van donateurschap aan een abonnement op het blad **Beweging**. Nu beide samen voor f 30,— (de afzonderlijke bedragen zijn f 25,—, donateurschap en f 15,— abonnementsgeld). Voorts kan steun worden verleend door een

gift op te zenden ten behoeve van het jubileumfonds.

Bank- en gironummers: Postgiro 30037 en Bankgiro 54.93.11.777 (A.B.N. Amsterdam) beide ten name van Stichting Centrum voor Reformatorische Wijsbegeerte, Postbus 7804 Amsterdam.

Persschouw

■ HET CONVENT

Zaterdag 6 maart is er weer een vergadering van het Convent van de Kerken (B.V.) gehouden. Ik ben daar niet geweest. Maar van verschillende — ook „gevariëerde” — zijden vernam ik dat dit een zeer goede vergadering is geweest waarvoor men dan ook God hartelijk heeft gedankt.

In het „Reformatorisch Dagblad” werd daarvan een uitvoerig verslag gegeven. En van „bevoegde zijde” werd mij verzekerd dat het een goed verslag is.

Een enkele onjuistheid stond er in die ik rieronder zal corrigeren. Hier volgt het verslag.

De Gereformeerde Kerken Vrijemaakt buiten verband boekten een

belangrijk succes in de realisering van een geregeld kerkverband. Dat bleek op het voortgezet Convent van de buitenverbanders dat zaterdag 6 maart in de Nieuwe Kerk aan de Broederweg te Kampen gehouden werd. Opnieuw konden een tweetal artikelen van de ontwerp-regeling van kerkelijke samenleving worden vastgesteld. Vast staat nu dat regionale en landelijke vergaderingen via getrapte verkiezing worden samengesteld. Dat was al lang het grote struikelblok voor meer kerkelijke samenwerking bij de buitenverbanders. Voor bijzondere gevallen werd een compromis-regeling vastgesteld.

De grotere eenstemmigheid weer Spiegelde zich in de samenstelling van het Convent. Men kwam de afgelopen jaren steeds weer in een zogenoemd convent bijeen ter bespreking van de gemeenschappelijke belangen omdat van een classicale of synodale indeling nog weinig sprake was.

Tijdens de op 7 februari gehouden eerste vergadering van dit Convent, samengeroepen door de kerk van Kampen handelde men de agenda niet af. Vandaar dat voortzetting afgelopen zaterdag nodig was. Opvallend was toen echter dat al 8 regio's — vertegenwoordigende 54 kerken — aanwezig waren. Daarnaast stuurden 34 kerken afzonderlijk afgevaardigden.

Vergeleken bij het Convent Utrecht, vorig jaar, is dat een belangrijke verbetering. Toen stuurden e engroter aantal afzonderlijke kerken een afvaardiging. Bovendien lijkt het cijfer 34 ongunstiger dan hetis. Een aantal kerken maakten omdat de belangrijke kwestie van de vorming van het kerkverband aan de orde was gebruik van de gelegenheid rechtstreeks af te vaardigen. Deze kerken zijn evengoed in de regio vertegenwoordigd. Daarnaast waren er natuurlijk de kerken die in feite absoluut niet van een getrapte afvaardiging willen weten.

Meerdere vergadering

Men heeft van de ongeveer 40 artikelen die de ontwerp-regeling voor kerkelijk samenleven bevat — de buitenverbandse „kerkorde” — dus — vanaf het begin een aantal artikelen eruit gelicht. Deze handelen over de wijze van samenwerking en over de zaken die op regionale en landelijke vergaderingen behandeld dienen te worden, en over het gezag van de meerdere vergadering.

Men heeft inmiddels diverse vergadering nodig gehad — en diverse paren — om tot beslissingen te komen. Men streefde evenwel naar zo groot mogelijke eenstemmigheid. Op de eerste vergadering van het Convent-Kampen werden de artikelen 31, 32 en 33 van het ontwerp-akkoord aangenomen, za-

G. VISEE — HAREN

„De minste van mijn broeders”

Dezer dagen las ik ergens: 'De verkondiging (van het evangelie) vraagt vóór alles om een reële plaatsbepaling op de weg van de Mensenzoon. En waar anders zou dat zijn dan bij zijn minste broeders in hun verdrukking: de naakten, de hongerigen, de gevangenen, de zieken, zij die zijn als de doden. Want God weet en de christelijke gemeente mag dat mee weten, dat dáár en nergens anders de tekenen van Pasen, van de laatste bevrijding, zijn te verwachten. De solidariteit met de verdrukten, in praktijk en theorie, gaat voorop.'

Aldus schreef een predikant, die gerekend wil worden tot 'de Christenen voor het socialisme'. En hij trekt hier een rechte lijn vanuit het evangelie naar de solidariteit met de verdrukten in deze wereld, de naakten, de hongerigen, de gevangenen... Die allen vat hij samen als 'de minste broeders van Christus'.

Daar wil ik hier iets van zeggen. Maar direct aan het begin wil ik ook een mogelijk misverstand afsnijden. Ik behoor niet tot de christenen voor het socialisme, en ik wil daar ook niet bij horen. Maar dat betekent natuurlijk niet, dat ik meen, dat er voor de verdrukten, de naakten, de honge-

rigen, de gevangenen, de zieken in de wereld niets behoeft te worden gedaan. Integendeel: ook hier hebben we een roeping en een taak.

Dat we die taak slecht volbrengen, wanneer we aan deze mensen het marxistische socialisme brengen, laten we thans lopen. Door die wijsheid worden deze mensen niet verlost en niet bevrijd. Maar er is iets anders: Aan deze mensen in praktijk en theorie gebrachte hulp geeft de schrijver de naam van hulp aan 'de minste broeders' van Christus.

U kent dat woord uit Mattheüs 25. De Here Jezus zal straks in de dag van het gericht tot de zijnen zeggen: „Ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik had dorst en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik was vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen, Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed, Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht, Ik was in de gevangenis en gij hebt Mij bezocht.”

En wanneer de gelovigen dan zeggen dat zij zich daar niets van herinneren, zal de Koning antwoorden: „Voorwaar Ik zeg u: Al wat gij gedaan hebt voor een der geringsten van mijn broeders hebt gij voor Mij gedaan.”

Vereenzelvigd de Here Jezus zich hier nu met al de hongerigen, al de dorstigen, al de vreemdelingen, al de naakten, al de zieken en al de gevangenen van alle tijden en aan alle plaatsen-zonder onderscheil?

Is elke gevangene in deze wereld een broeder van Christus, een van wie Hij zegt: Ik ben in hem in de

gevangenis? Maar zo spreekt de Heiland nergens. Nooit noemt Hij alle mensen zonder onderscheid zijn broeders. Die naam is slechts voor de zijnen, voor de gelovigen, voor zijn vrienden voorbehouden. Hén heeft Hij op het oog, wanneer Hij op de morgen van zijn herrijzenis tot Maria van Magdala zegt: „Ga heen en zeg tot mijn broeders: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, tot uw God en mijn God.” En wanneer de Heer in Mattheüs 25 spreekt over 'de minste van zijn broeders', dan heeft Hij het over de christelijke broederschap, de gemeenschap der heiligen.

De hongerende, dorstige, vervolgde en verdreven christenen, de naakte, de zieke en gevangene christenen worden ons op het hart gebonden. Onze broederschap in de wereld. Die lijden in deze wereld-om-Christus-wil.

Het is er mee als met wat we lezen in de brief aan de Hebreërs: „Denkt aan de gevangenen alsof gij met hen gevangen waart.” 13 : 3. Daar worden ons ook niet alle mogelijke gevangenen-zonder-onderscheid op het hart gebonden. Al ligt hier ook voor ons een taak: we mogen best medenken over de drie van Breda... Maar het gaat hier over gevangenen, die lijden als christen, om de 'slachtschapkens Christi'. Van hen zei de Heiland in Mattheüs 25: Ik was in de gevangenis...

We moeten de Bijbel goed lezen. We moeten de Bijbel ook goed gebruiken.

En Bijbelteksten niet misbruiken als brandstof voor antibijbelse, marxistische leer en praktijk.

Jaarvergadering „Opbouw”

De jaarlijkse vergadering van de Gereformeerde Persvereniging „Opbouw” wordt dit jaar D.V. gehouden op zaterdag 3 april in de Jeruzalemkerk te Utrecht.

Naast de behandeling van enkele huishoudelijke zaken zal de heer J. J. Lakerveld uit Emmeloord stellingen toelichten die betrekking hebben op het christelijk middelbaar onderwijs en op onze jeugd. Deze stellingen zullen te Uwer informatie gepubliceerd worden in „Opbouw” van 26 maart a.s.; op de vergadering zullen ze in groepen en onder leiding van een forum in bespreking worden gegeven.

Evenals vorig jaar willen we graag zorg dragen voor het opvangen van uw kinderen. Als U hier gebruik van wilt maken, verzoeken we U wel het aantal en de leeftijd van de mee te brengen kinderen tijdig op te geven aan de administratie.

Het bestuur

terdag werden de artikelen 36 en 38 — na amendering — vastgesteld.

Tevoren had het Convent-Utrecht een gemeenschappelijke praambule vastgesteld, waarop onbekrompen instemming met de belijdenis-geschriften werd betuigd. Dat hield zoveel in als dat men elkaar niet op één woord zou vangen. Het is immers bekend dat enkele buitenverbandse kerken bedenkingen hebben. Basis voor samenwerking was de Heilige Schrift.

Niet heersen

Het resultaat van het Convent-Kampen is om te beginnen dat men besloten heeft „als kerken van Christus” tot „eendrachtige samenwerking”, waarbij men elkaar opwekt „het Woord van God te bewaren en te blijven bij de leer van de kerk naar de „Formulieren van enigheid”. Men zal elkaar helpen en dienen en de gemeenschappelijke zaken samen behartigen. Men zal niet over elkaar heersen, men zal „geduld met elkaar hebben en samen de tijd van God verwachten waarin Hij de weg duidelijk zal maken”.

Er gingen zaterdag stemmen op die meenden dat deze laatste passage „mystiek” riekt. De commissie die deze behandeling van het ontwerp-akkoord voorbereidde gaf als interpretatie dat „de tijd van God verwachten” niet betekent lijdelijk afwachten, maar bezig zijn in biddende arbeid. Dat zou kunnen gebeuren door het benoemen van een nieuwe commissie om tot voortgang te komen in verdere regeling van het kerkelijk samenleven.

vastgesteld luidde als volgt: „De Een volgend artikel dat werd kerken komen door afgevaardigden bijeen in regionale en landelijke vergaderingen. Deze dragen geen blijvend karakter, maar zijn tijdelijk en houden op te bestaan zodra ze gesloten zijn. Zij worden samengeroepen door de kerk die de laatstgehouden vergadering daarvoor heeft aangewezen”.

Plaatselijke inspraak

Het agendum van de landelijke en regionale vergaderingen, dat uitzo luidt een volgend artikel, wordt sluitend kerkelijke zaken bevat, door de kerken samengesteld. Hier blijkt dus opnieuw hoezeer men bij de buitenverbanders elke sy-

nodocratische opstelling wil vermijden. Een regionale vergadering behandelt alleen wat niet door kerkeraden, een landelijke vergadering wat niet door de regionale vergadering kan worden afgehandeld en verder wat de kerken gemeenschappelijk aangaat. Aan de kerken wordt vroegtijdig meegedeeld wat tijdens de landelijke vergadering wordt voorgelegd, zodat de plaatselijke kerken de afgevaardigden kunnen instrueren zodat ze zo hun oordeel kenbaar kunnen maken.

De buitenverbanders willen van deputaatschappen af. Dat waren te veel mensen die voor hun leven dering. Daarom worden ingeval benoemd werden, vond de vergadering nadere studie op een bepaald onderwerp of rapportering nodig is commissies benoemd die door de regionale of landelijke vergadering met een opdracht worden belast. De commissie gaat rechtstreeks — in tegenstelling tot wat bij de diverse kerkgemeenschappen gebruikelijk is — aan de kerken rapporteren. Dus waar normaal nu de synode een commissie van voorbehandeling instelt voor beoordeling van het deputatenrapport, fungeren nu de plaatselijke kerken als „commissie van beoordeling”. Zij worden veel meer in het landelijk gebeuren betrokken. Kernpunt bij dit laatste artikel is dat de landelijke vergadering géén beslissing kan nemen over zaken die niet eerst bij de kerken geweest zijn. Ze moeten uit de kerken opkomen. Anderzijds wordt hierin ook uitgedrukt dat de landelijke vergadering zich zal onthouden van politieke zaken of maatschappijstructuren enz.

Ongetwijfeld zal hierbij een probleem kunnen ontstaan. Zo nodigde bijvoorbeeld de Gereformeerde Oecumenische Synode de buitenverbanders als waarnemer uit — namens de niet-blanke Dopperkerk van Zuid-Afrika — voor de eerstvolgende synode in Kaapstad. Verder nodigten Christen Reformed Churches in Canada en Noord-Amerika een commissie van de buitenverbanders uit om tot samenspreking te komen. Deze zaken komen niet uit de kerken op en zullen toch op de een of andere wijze behandeld worden. Er is immers ook een commissie tot samenspreking met

Apart is verder nog eens in een de Chr. Geref. Kerken. artikel vastgelegd dat zowel regionale als landelijke vergaderingen een overeenstemming nastreven in de besluiten, zonder stemming. Dat laatste is slechts een noodmiddel.

Afvaardiging

Wat betreft de getrapte afvaardiging, vastgesteld werd — en dat is voor de buitenverbanders een besluit in een al jarenlang bestaande impasse — dat naar de regionale vergadering twee afgevaardigden van de kerken worden gestuurd. Deze („classicale”) vergaderingen worden als regel ten minste twee keer per jaar gehouden. De voorzitter — dat kan ook een ouderling zijn — moet telkens van een andere kerk afkomstig zijn. Iedere regionale vergadering stuurt vier afgevaardigden naar de landelijke vergadering. Van die vier moet ieder „zo mogelijk” — aanvankelijk stonden die twee woorden er niet — uit een andere plaatselijke kerk komen.

Wat is nu het compromis voor die kerken die eigenlijk tegen getrapte verkiezingen zijn vanwege een mogelijke overheersing van een synodale vergadering? Dat is ook dering kan ook in een haar voorvastgelegd. Een landelijke vergadering is samengesteld uit de door de afzonderlijke kerken gestuurde afgevaardigden, één per kerk. De afgevaardigden van de regionale vergaderingen hebben zitting als adviserend lid.

Gezag

Deze artikelen zijn van eminent belang voor de buitenverbanders. Niet behandeld zijn echter nog een vijftal artikelen over de aard en bevoegdheid van de regionale en landelijke vergaderingen. Dat was de oorzaak van een aantal onthoudingen bij de stemming over de vastgestelde artikelen, zaterdag. Deze mensen gaven als reden dat ze nog niet wisten in welk kader de vergadering zou gaan besluiten, met welk gezag. Totdat de nog vast te stellen artikelen worden behandeld, hanteert men stilzwijgend in voorkomende tuchtgevallen de DKO. De tegenstemmers, zeven of acht in getal, willen misschien nog wel naar een regionale vergadering afvaardigen, maar niet naar de landelijke. Als de laatste 5 artikelen zijn vastgesteld, zullen de overige 30 artikelen van het ontwerp-akkoord wel geen overwegende moeilijkheden meer verschaffen.

Vaststelling van de volgende vijf artikelen zal waarschijnlijk echter pas over twee jaar plaatshebben. Op 3 april wordt de volgende voortgezette vergadering gehouden. Dan komen aan de orde het rapport van de commissie samenspreking met Chr. Geref. Kerken.

Verder de theologische opleiding. Momenteel adviseert men de theologie-studenten naar Apeldoorn te gaan. Daarvan wordt evenwel spaarzaam gebruik gemaakt. Dan zal waarschijnlijk begin mei nog een vierde vergadering gehouden worden, waarop een commissie haar instructie zal krijgen voor het werk aan de ontwerp-regeling. Bij dit alles streeft men er naar in de toekomst de plaatselijke kerken dusdanig in te schakelen, dat maandenlange zittingen niet nodig zijn.

Wat de conferentie betreft het volgende:

In het verslag staat dat in de door een vorig Convent opgestelde praambule wordt gesproken van een onbekrompen instemming betuigen met de belijdenis-geschriften. Wat zoveel inhield dat men elkaar niet op één woord zou vangen.

Deze dingen werden wel in de discussie genoemd maar staan niet zo in die praambule. In die praambule staat wat anders.

Ik geef dat weer, ook in verband met een verkeerde voorstelling van zaken — en zelfs ook laster! — die omtrent deze kerken wordt verbreid.

Hier volgt de bewuste passage van de praambule:

„Zoals sedert de dagen van de Reformatie in de zestiende eeuw de eenheid van de kerken allereerst en ten diepste bestond in hetzelfde geloof, in de gehoorzaamheid aan het Woord van God en in de gemeenschappelijke belijdenis, zo willen de gereformeerde kerken in Nederland, die in haar vergadering bijeen zijn, elkaar opnieuw beloven — zich gevend eerst aan de Here en daarna aan elkaar — zich aan het Woord van God en aan de belijdenis van de kerk van alle eeuwen houden.

Zij verklaren in dat belijden van de Waarheid van de Heilige Schrift, zoals in de formulieren van enigheid is uitgedrukt, haar eenheid en grond voor haar samengaan te vinden.

Zij beloven ook elkaar bij te staan in de strijd voor de Naam en Eer van de Here, zich voegend naar het schriftuurlijk onderwijs voor een geordend kerkelijk samenleven, opdat zij ook in de inrichting van het kerkelijk leven de wegen van het verbond van de HEERE mogen houden, niet in tirannieke eenheidsdwang, maar in de vrijheid van Christus, in de eenheid van de Geest van God, die samenbindt in gehoorzaamheid aan Zijn gebod, in liefde tot God en de naaste.

Zo begeren zo ook in deze dingen als één in Christus naar buiten op te treden met de bede, dat alle in belijdenis en leven waarlijk gereformeerde kerken en allen die de Here vrezen en zijn getuigenissen kennen (ps. 119 : 79) zich met hen voegen tot één gemeenschap, één van zin, één van gevoel (1 Cor. 1:1-10) door de Geest van onze God.”

C.V.

P.S. In verband met een tekort aan plaatsruimte volgt het slot-artikel over „Gezangen” in een volgend nummer.

(ongecorrigeerd)

bidt zonder ophouden

Bidt voor de vluchtenden, de Pakistanen,
 Bidt voor de kinderen, gindt in Vietnam.
 Bidt voor het leger der Amerikanen,
 Bidt voor de jonge mensen op de Dam.
 Bidt voor het oude volk, het volk der Joden,
 Bidt, dat het luistert naar des Heren stem,
 Bidt dat het grijpt het heil hun aangeboden,
 Bidt om de vrede voor Jeruzalem.
 Bidt voor de schooljeugd, bidt voor de studenten,
 Bidt voor de kinderen van Christus' Kerk.
 Bidt voor hun onderwijzers, hun docenten,
 Bidt dat God hen bekwaam maakt voor hun werk.
 Bidt dat de zon zal schijnen tot Gods glorie,
 Bidt dat de zee zal bruisen tot Zijn eer.
 Bidt om het glanspunt in de heilshistorie:
 Bidt om de wederkomst van onze Heer!

Uit: een fluit van riet - E. Ijskes-Kooger - Uitg. Buijten en Schipperheijn, A'dam

Kerknieuws

Enschede-Zuid — Scriba van de kerkeraad van de Vrijgem. Geref. Kerk Enschede-Z.: L. Schreuder, Saasveldbrink 15 te Enschede, tel. 760152.

Deventer — Scriba J. Bloemendal, Frans van Mierisstraat 21, Deventer, tel. 05700-14326.

Vrouwencontactdag — De vrouwencontactdag zal dit jaar gehouden worden te Apeldoorn op zaterdag 25 september. Nadere bijzonderheden volgen nog. Reserveert u alvast deze datum! Secretaresse is: Mevr. C. W. Ramondt, Muldersdreef 657, Apeldoorn.

Nieuws uit breder kring

Theol. Hogeschool Apeldoorn

Zij, die dit jaar theologie gaan studeren worden herinnerd aan het zogenaamde Apeldoorn advies. Dat wil zeggen, theologische studenten wordt met aandrang geadviseerd te gaan studeren aan de theologische hogeschool van de Christelijke Gereformeerde Kerken te Apeldoorn.

Voor inlichtingen wende men zich tot ds H. de Jong, Jan van Eijckstraat 2-III, Amsterdam-Z. of ds H. Smit, Binnenlandse Baan 50, Barendrecht.

Andere kerkelijke bladen wordt verzocht dit bericht over te nemen.

Sola Scriptura

Voor het studentendispuut „Sola Scriptura”, uitgaande van de „Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato”, hoopt op D.V. 31 maart a.s. om 19.00 uur in Cunera, Nieuwe Gracht 32 te Utrecht, prof. dr ir. R. Plomp te spreken over het onderwerp: „Techniek in handen van de mens”. Belangstellenden zijn van harte welkom.

Te huur
6 pers. grote

STACARAVAN

met 2 slaapk., gas, electr. en koelkast en water.

Nog vrij van 17 juli tot 31 aug.
 Camping „De Betten”, Hardenberg
 „De Olde Meyer”
 Tel. 05202-6317

Plaats uw
familieberichten
in dit blad

Verschenen :

„entscheidung”

Tweede vermeerderde druk, waarin opgenomen:

- ☆ de brief van d.d. 31 okt. 1975 van een zeventiental brs, en zrs. aan alle wettige Geref. Kerken in Nederland.
- ☆ ACTE van Afscheiding of Wederkeer Anno Domini 1976 te Assen.

Gratis verkrijgbaar bij:

H. ELSINGA,
 Hospitaallaan 37. Veenhuizen (Dr.), Telefoon 05920 - 88323.

CRS

CHRISTELIJKE SCHOLENGEMEENSCHAP RIJSWIJK

Volmerlaan 2 - Rijswijk

vraagt per 1 augustus 1976

DOCENTEN

Nederlands	1e graad	29 uur
Frans	2e of 3e graad	ong. 20 uur
Duits	1e graad	ong. 20 uur
Engels	1e of 2e graad	29 uur
geschiedenis	1e of 2e graad	ong. 20 uur
aardrijkskunde	1e graad	29 uur
economie	1e graad	ong. 11 uur
	eventueel te combineren met	
handelswet.	1e graad	ong. 11 uur
wiskunde	1e graad	20 à 29 uur
	2e graad	11 à 20 uur
scheidkunde	1e graad	ong. 11 uur
biologie	1e graad	29 uur

Sollicitanten voor Frans 2e of 3e gr. en voor wiskunde 2e gr. kunnen, wanneer zij over onderwijservaring beschikken, in aanmerking komen voor assistentie bij de leiding op de afd. mavo en lagere havo klassen, zodat een volledige weektaak kan worden bereikt.

Combinatie van vakken tot een volledig aantal uren is mogelijk; ook kan men solliciteren naar een geringer aantal dan is aangegeven.

Aan het verkrijgen van woongelegenheden wordt alle medewerking gegeven.

Informatie en sollicitatie bij de directeur Drs J. Kleisen, tel. overdag 070-942009, 's avonds 070-984382.

Voor al uw

handels- en familie drukwerk - boeken en folders

is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

Nooitgedacht 3 — Zeist

Redactieleden

Drs H. de Jong
 Mr. dr J. Meulink
 D. W. L. Milo
 Ds E. R. Postma
 Ds H. Smit
 Dr H. E. S. Woldring

Adres van de Redactie

K. Muller
H. Pootlaan 242,
Alkmaar
Telefoon 072-16767

Advertenties en druk

Drukkerij
 „Steenbergen”,
 Nooitgedacht 3, Zeist
 Tel. 0 3404 - 12452

Abonnementsprijs:

f 30,— per jaar of
 f 16,— per half jaar.
 Buitenland f 40,— p.j.
 of f 57,50 p. luchtpost
 Giro 40 49 45

Geref. Persvereniging „Opbouw”

Abonnementenadministratie
 Merelhoven 273
 Capelle aan den IJssel
 Tel. 010 - 50.41.78

Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen: uiterlijk tot 15 november.